

Daf 94: WAYS TO FULFILL THE MITZVAH OF PE'AH

דף צ"ד: לתת לחמים כמצות פאה

The mitzvah of *pe'ah* mandates that the owner of a field leave behind a portion of the produce and not harvest it, so that the poor can take that produce for themselves.

What should a farmer do if s/he harvested all of the produce and forgot to leave behind *pe'ah* as required? On this *daf* we learn about other, non-ideal methods of fulfilling this *mitzvah*. The Talmud teaches us, and the Rambam later rules, that a farmer who forgot to leave a *pe'ah* (corner) of the field for the poor should give them some of the wheat s/he already reaped. And if s/he already ground that wheat into flour, the farmer should distribute some of that flour to the needy. If the farmer already baked loaves of bread from the flour, the farmer should hand out bread to the poor, and by doing so one is able to fulfill the mitzvah of *pe'ah*.

מצות פאה מתקיימת בכך שבעל שדה צריך להשאיר חלק מיבול השדה ולא לקצור אותו, כדי שעניים יוכלו לקחת מהיבול לעצמם.

מה יעשה חקלאי ששכח להשאיר יבול בלתי קצור לצורך מצות פאה? בדף זה לומדים שיטה שגופסקה להלכה שעדין יש לחקלאי אפשרות לקיים מצות פאה. התלמוד מלמדנו, וכך פוסק הרמב"ם, שמי ששכח להשאיר פאה לעניים - יחלק להם מהחיסים שכבר קצר. ואם הוא טחן את החיסים לקמח - יחלק להם קמח. אם הוא אפה לחמים מהקמח - יחלק להם לחם, ויקיים מצות פאה.

Daf 95: A CALF BORN TO A STOLEN COW

דף צ"ה: העגל של הפרה הגנובה

The ninth chapter of *Masechet Bava Kamma* – called "*Ha-Gozel Etzim*" ("one who steals wood") deals with laws pertaining to a person who steals objects from others. In which cases is the *ganav* (thief) obligated to return the object itself, and when is the *ganav* responsible merely to repay the monetary value of the stolen item?

Once there was a fellow who stole a cow from a cowshed. The *ganav* was meticulous in raising the cow properly: he took it to graze in the fields, he would enjoy its abundant milk, and at night he would lock it in the cowshed in the courtyard of his house. One morning, the *ganav* woke up and heard gentle sounds coming from the cowshed. It became clear that the cow had given birth to a calf!

After some time went by, the *ganav* regretted his actions and wanted to repent and do *teshuvah*. He approached the original owner of the cow and tried to return to him both the cow and the calf. But the owner said: "The calf will remain with you because I already gave up on ever finding the cow." According to the *halakhah*, after an owner gives up on finding a missing object, the *ganav* is not required to return the stolen item itself. Rather, he is responsible to compensate the owner for the value of the object and not for any added value associated with the item (such as the calf, the offspring of the cow.)

הפרק התשיעי של מסכת בבא קמא - פרק "הגוזל עצים" - עוסק בדינים ובהלכות של אדם שגזל חפץ מחברו: מתי עליו להשיב את החפץ עצמו, ומתי עליו לשלם בכסף את שווי של החפץ הגזול.

אדם גנב פרה מרפת, גידל אותה, נהנה מחלב, ובלילה היה נועל אותה ברפת. בוקר אחד התברר לו שהפרה המליטה עגל.

לימים ביקש הגנב לחזור בתשובה. הוא בא לבעל הפרה וביקש להחזיר לו את הפרה וגם את העגל שהיא המליטה. אף בעל הפרה אמר לו - העגל ישאר אצלה, מפני

שאני כבר התאשתי מהפרה, וההלכה קובעת שאחרי שבעל החפץ התאש ממנו, הגנב לא צריך להחזיר לבעל החפץ אלא את שווי החפץ ולא דברים נוספים שהשביח החפץ.

Daf 96: A STOLEN BOTTLE OF WINE THAT SPOILED

On one occasion, a *ganav* (thief) was wandering the streets of a town, and out of the corner of his eye he caught a glimpse of two shiny bottles of wine sitting inside a house. Within moments, he quietly snuck into the house and walked out with the two bottles.

Six months later, the *ganav* regretted his deed and decided to return the two bottles to their owner. When he went to his storage shed to retrieve the bottles, he discovered that one bottle contained chunks, a sign the wine inside had spoiled. The *ganav* did not know what to do. **On one hand, he recalled that, according to halakhah, a *ganav* could return a stolen item to its owners and declare, "Here is what is yours."** On the other hand, could he return a spoiled bottle of wine?

According to the Talmud, a *ganav* cannot return a spoiled item, since as soon as a stolen item undergoes a change it becomes the property of the *ganav*. Thus, the *ganav* cannot return the item itself, but rather, he instead must pay the value the item had when it was stolen.

דף צ"ו: בקבוק היין שנגנב והחמיץ

מעשה בגנב שנגנב שני בקבוקי יין. לאחר חצי שנה עלו בליבו של הגנב הרהורי תשובה והוא החליט להחזיר את שני הבקבוקים לבעליהם. כשהוא ניגש אל המחסן כדי להוציא את הבקבוקים, הוא גילה כי באחד מהם נוצרו גושים מפיון שהיין שבבקבוק זה החמיץ. הוא לא ידע מה לעשות. מצד אחד הוא זכר שנגנב יכול להחזיר לבעלים את החפץ שהוא גנב ולומר לו: "הרי שלך לפניך." מצד שני, האם הוא יכול להחזיר בקבוק יין מקולקל?

על פי התלמוד הוא אינו יכול להחזיר את החפץ המקולקל, כי ברגע שהחפץ הגנוב עובר שינוי, הוא נהיה שייך לגנב, ועתה הגנב אינו יכול להחזיר את החפץ עצמו, אלא הוא חייב לשלם כמה שהחפץ היה שווה בשעת הגנבה.

Daf 97: ANCIENT COINS

Every country issues coins and engraves different illustrations on them. This is an ancient custom that has been practiced for thousands of years. On this *daf* the Talmud explains **that coins issued during the time of Avraham Avinu were stamped with Abraham and Sarah on one side, and with Isaac and Rebecca on the other side.** *Tosafot* highlights that this does not mean their images were engraved on the coin, as it is forbidden to carve the figure of a human being. Rather, the coins were inscribed with the names "Avraham and Sarah" and "Yitzchak and Rivka."

At the end of his commentary on the Torah, Ramban relates that when he arrived in Akko (about 750 years ago), he saw coins with **the form of an almond staff engraved on one side and the form of a small jug carved on the other.** The almond cane symbolized the staff of the High Priest Aharon, and the small jug was a reminder of the vessel used to store the manna.

FEATURED ON RIGHT: Coin from JUDAEA, First Jewish War. 66-70 CE. Shekel dated Year 3 (68/9 CE). "Shekel of Israel," Omer cup with pearly rim; date above / "Jerusalem the Holy," sprig of three pomegranates. Courtesy of the Classical Numismatic Group, Inc.

דף צ"ז: מטבעות עתיקים

כל מדינה מנפיקה מטבעות כסף וחוקקת עליהם איורים שונים. מנהג זה עתיק ביותר, וכבר אלפי שנים נוהגים לעשות כן. בדף זה מספר התלמוד, שעל המטבעות שהנפיקו בימי אברהם אבינו היו חקוקים מצד אחד אברהם ושרה, ומצד שני יצחק ורבקה. בעלי התוספות מדגישים, כי דמויותיהם לא היו חקוקות על המטבע, שהרי אסור לחקוק צורת אדם, אלא היה כתוב על המטבעות "אברהם ושרה", "יצחק ורבקה".

בסוף פירושו על התורה מספר הרמב"ן, כי כאשר הוא הגיע לעכו (לפני כשמונה מאות שנה) הוא ראה בה מטבעות שמצד אחד היתה חקוקה עליהם צורת מקל שקד ובצד השני היתה חקוקה עליהם צורת צלוחית. צורת מקל השקד נחקה כזכר למקלו של אהרן הכהן, וצורת הצלוחית כזכר לצנצנת המן.

Daf 98: A TRADESMAN WHO BREAKS OR RUINS AN OBJECT

דף צ"ח: בעל מלאכה ששבר או קלקל חפץ

A little boy named Raphael had a wooden box in which he kept personal belongings. He carefully guarded the box, and one day he noticed that the hinge on the box's cover was broken. **Raphael's father took the box to a carpenter to be fixed.**

The next day, Raphael and his father went to pick up the repaired box, but unfortunately, **he noticed that the cover of the box was broken.** The carpenter apologized and explained that when he tried to fix the hinge, the cover cracked and broke. What is the *halakhah* in such a case?

On this *daf* we learn **that the carpenter must pay the value of the *nezek* (damage), because a tradesman who breaks or ruins any item on which he is working must pay for the damage he has caused.**

לילד אחד הייתה קופסת עץ. פעם אחת הוא גילה כי ציר הדלת של הקופסה נשבר, לקח אביו את הקופסה לנגר כדי שיתקן אותה.

למחרת בא אביו של רפאל כדי ליטול את הקופסה המתוקנת, ולצערו הרב הוא הבחין שדלת הקופסה שבורה. הנגר התנצל והסביר שכשהוא ניסה לתקן את ציר הדלת, הדלת עצמה נסדקה ונשברה. מה ההלכה במקרה כזה?

בדף זה לומדים שהנגר חייב לשלם את הנזק, כי בעל מלאכה ששבר או קלקל חפץ כשהוא עבד עליו - חייב בתשלום הנזק.

Daf 99: COUNTERFEIT BILLS

דף צ"ט: שטרות מזויפים

Unfortunately, there are criminals known as counterfeiters who make fake money. They produce coins and bills that are copies of the true currency and use them dishonestly, by giving them to other people as if they were genuine bills and coins.

Akiva was a used car salesman. One day, a customer came to Akiva to buy a car and asked to pay for it with the large roll of bills he held in his suit pocket. Akiva was worried the bills were counterfeit. **He went to a moneychanger, who was an expert in checking bills, to verify that the bills were real. The moneychanger checked the authenticity of bills and told Akiva: "Everything is fine. These bills are not counterfeit."**

However, a few days later it became clear that the bills were indeed counterfeit. Akiva and the moneychanger went to a rabbi who showed the two men that this *daf* specifies that the moneychanger must pay Akiva with real bills in place of the counterfeit ones. **If someone consults an expert whose opinion is reliable, the expert must pay if he is mistaken.**

עקיבא היה סוחר במכוניות משומשות. באחד הימים לקוח ביקש לקנות מכונית ולשלם תמורתה בצרור שטרות שהיה בכיס חליפתו. עקיבא חשש שמא השטרות הללו מזויפים ולכן הוא הלך לחלפן כספים המתמצא בבדיקת שטרות, כדי שיבדוק אם השטרות אינם מזויפים. בדק החלפן את השטרות ואמר לעקיבא: "הכל בסדר. השטרות אינם מזויפים."

והנה, כעבור ימים אחדים התברר שהכסף היה מזויף. הלכו עקיבא וחלפן הכספים לרב, והוא הראה להם שבדף זה כתוב שהחלפן חייב לשלם לעקיבא שטרות טובים במקום השטרות המזויפים, מפני שאם מתייעצים עם מומחה שסומכים על דעתו, הוא צריך לשלם אם הוא טעה.

Daf 100: THE CARPENTER'S MISTAKE

דף קי: טעותו של הנגר

Reuven needed to buy some furniture for his new apartment. In order to save money, he decided to buy the wood himself and take it to a carpenter. A few days later, Reuven unloaded the planks in Shimon's carpentry workshop and gave him precise instructions — "Please make 10 chairs, 2 tables, 3 cupboards and a dresser for me."

Several days went by, and Shimon called Reuven to let him know that his order was ready. Beaming with anticipation, Reuven went to the workshop, but was shocked to see ten large benches bearing a sign with the words: "For Reuven." "But I ordered ten chairs from you, not ten benches!" Reuven protested. "Oh, I'm sorry," the carpenter apologized. "You're right, I made a mistake."

How much does Reuven have to pay Shimon for the botched order? The answer is that in certain cases, Reuven may pay the carpenter a reduced fee, based on various calculations the Talmud proposes.

ראובן החליט לקנות בעצמו לרכוש רהיטים לדיירתו החדשה. הוא ביקש מהנגר: הכן לי 10 כסאות, 2 שולחנות, 3 ארונות ושידה אחת.

לאחר מספר ימים הנגר טלפן אל ראובן ואמר לו שנהל מוכן. התיצב ראובן בנגריה, והתפלא לראות עשרה ספסלים גדולים שכתוב עליהם: "עבור ראובן." - "אבל הזמנתי אצלך 10 כסאות, לא 10 ספסלים", התפלא ראובן. - "סליחה", אמר הנגר, "טעיתי. אתה צודק."

כמה ישלם ראובן לנגר? התשובה היא שבמקרים מסוימים הוא ישלם לנגר רק תשלום מופחת, לפי חישובים שונים שהתלמוד מציע.

D'VAR TORAH: PARASHAT MISHPATIM

דבר תורה: פרשת משפטים

The placement of *Parashat Mishpatim* immediately following *Parashat Yitro* is not coincidental, but contains a very meaningful principle that the Torah wants to convey. While *Parashat Yitro* deals with the lofty, sacred event of the giving of the Ten Commandments at Mount Sinai, *Parashat Mishpatim* promptly transitions to matters of daily life, business matters, damages, and physical reality. The juxtaposition of these *parshiyot* reflects the worldview of Judaism, which does not see a disconnect between "ordinary" daily life and the exalted, holy service of God. The Torah is a living Torah that mandates behavior and governs the details of ordinary interpersonal relations. Torah presents us with a complete world of values that also applies to the more practical aspects of life.

הגעתה של פרשת משפטים בסמוך לפרשת יתרו, איננה סתמית, אלא טומנת בחבה יסוד מאוד משמעותי, אותו רוצה התורה להעביר. בעוד שפרשת יתרו עוסקת במעמד המרומם והקדוש של עשרת הדברות בהר סיני, פרשת משפטים עוברת ישר לעסק בחיי היום יום, בעסקים, בנדקים ובמציאות החומרית. הסמיכות בין הפרשות מבטאת את תפיסת העולם של היהדות, שאיננה רואה נתיק בין חיי היום-יום "הרגילים" והפשוטים לבין עבודת אלוקים המרוממת והקדושה. התורה היא תורת חיים האומרת וקובעת הנהגות ופרטים גם למהלך החיים הרגיל שבין אדם לחברו, ומציבה בפנינו עולם ערכים שלם השייך גם לחלקים היותר מעשיים של החיים.